

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACȚIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Serata etnografică din Braşov.

Ar fi păcat să trecem așa de ușor peste serata etnografică din Braşov. *Evenimentele* de soiul acesta trebuie accentuate mereu, cel puțin până atunci, până când vom simți, că efectele lor se coboară în suflete, pentru a crea în acestea o lume de nouă gânduri, de credințe nouă, de neîntrecută mândrie și încredere.

Braşovul, această cetate bătrână, în care înainte cu câțiva zeci de ani pulza o vieață vie românească, acest oraș, în care nu de mult aveam o negustorime aleasă, din sânul căreia se recrutau cei mai de seamă mecenai și pioneri ai cauzei noastre naționale și care într-o vreme cu o însuflețire de nedescris ridicase „Erusalimul românesc”, liceul din Braşov, acest focar de vie culturală românească, crescător de entuziaști și nesfârșite generații, de îndârjiți ostași, cari s'au risipit prin toate meleagurile românismului pentru a purta faclia culturii și a independenței naționale, acest Braşov se părea, că prigonit de mâna neagră a unei sorți nenorocite căzuse într-o semnificativă letargie, care părea, că însemnează moartea elementului românesc așa de viguros odinioară. Oamenii de azi oficiali și neoficiali, cei din frunte ca și cei de rând începuseră a considera de foarte naturală o situație de nedescris, cu o resignare criminală începuseră a recunoaște drept normală o situație, care nici mai mult nici mai puțin era o constantă strângere de gât. În reprezentanța comunală, în congregație, în convenirile politice oficiale și chiar sociale ai noștri se întreceau a vorbi în limbi străine, sfidând comoara limbei noastre și ignorând drepturile, pe cari în temelul firii sale le are ori-ce neam. Nepăsători rămăneau la ori-ce conventicole și conjurații ce le făceau.

alte neamuri și nu căutau să facă nici-odată bilanțul de putere depus în sufletul elementului românesc din Braşov. Răpiți toți de dulceața acestei crime, de vraja acestei sinucideri, pe care o acceptază cu rară predilecție leneșul și scepticul — ai noștri înaintau voioși prin apele Stixului fără ca să-și dea vreodată seama, că fapta lor pretinde o răspundere, că munca lor e munca multă care nu poate îngădui, ca cineva să se joace cu vieața ei.

Dar timpul se vede, că vindecă și răzună tot ce se face împotriva naturii. Nu de mult un vânt de primăvară începu a bate. În suflete tremura ceva nedeslușit, era poate prisosul de vieață, pe care până atunci puteri nechemate încercaseră să-l înăbușe. Veneau puteri nouă, din necunoscut se desprindea o lume nouă, din mijlocul nepăsărilor ș-a unui trai comod se deslușia o vie zare de lumină, care părea a fi reînvierea unei lumi de strălucită seninătate, apusă de demult. Scepticismul și tot bagajul de patimi așa de strâns legat de sufletele mărunte se tonneau în lumina zării strălucite și urma lor o pleiadă de oameni tineri și bătrâni, ca treziți dintr-un somn adânc, ca niște apariții reînviat veneau să renască vremea de sfânt entuziasm al celor ce a-lergau fără zăbavă întru zidirea „Erusalimului românesc”. Reuniuni culturale, cari până eri își treceau vremea într-un fel de *dolce far niente* începuseră a reînvia ca *paseera foenix* din cenușa proprie și pătrunse de înțelegerea chemării proprii, continuă a desvolta astăzi o muncă intensivă și conștientă.

Cei chemați, înțelegători ai primejdiei, se pare, că vreau să-și împlinescă mai cu dinadinsul rostul. Suntem siguri, că în reprezentanța comunală și în congregație cei aleși vor căuta să-și afirme cu deplină seriozitate rostul și o clipă nu ne indoim, că acestui nou curent îi va răuși să dea afară pe

toți speculanții din templul așa de curat al sufletului românesc.

Drept concretizare desăvârșită însă a acestei reînvieri se pare a fi fost serata etnografică aranjată de Reuniunea femeilor române din Braşov, dar încheată din însuflețirea care se pronunță cu tot mai multă putere în sânul societății române brașovene.

Această serată, la care a asistat atâta lume fără deosebire de naționalitate, s'a prezentat fără îndoială ca un exponent al capitalului de vie putere spirituală, de care dispune neamul românesc. Tabloul așa de feeric, care se desfășura în fața publicului în seara de 14 Ianuarie v. părea a fi o talmăcire vie a vitalității, a trudei de veacuri, a minții ș-a inimii românești. Sufletul privitorilor români era stăpânit de-o încredere rară și cucerit de-o mândrie fără seamăn. Iar streinii înfrânți de puterea care se revărsa din acest tablou stăteau și ei nedumeriți și nu mai știau cum să admire mai cu succes bogata comoară de artă vie, care strălucea pe scena Redutei din Braşov. În fața lor se înstare s-o înăbușe nici o patimă, și căreia ori-ce om trebuie sub presiunea unui impuls atotputernic — să i-se incline. Era acel tablou, un fragment din țaria de vieață a unui neam, în el se cimenta voința unui popor care în ciuda tuturor răstărilor ș'a tuturor prigonirilor, totuși rămâne și dăinuște mereu. Era o splendidă dovadă a adevărului, că suferința și oprimarea sunt mai puternice mijloace pentru conservarea unui popor, decât îmbuibarea și abuzul de drepturi.

Dovedea acest tablou tuturor privitorilor deșteptăciunea, aptitudinile și înălțimea spirituală a neamului românesc, care cu pilda vie a artei sale, arăta cât de aproape este el de popoarele civilizate și cât de mult se ridică peste mîntea de rând și peste traiul așa de comod și de barbar al altor

neamuri. Această serată a fost fără îndoială un triumf al culturii, al artei, al politicii românești ș'a fost în același timp o înțeleaptă învățătură, cum trebuie să fim ca să ne putem păstra neștirbit dreptul nostru de vieață pe aceste plaiuri.

Din tabloul acestei serate învățăm: Că o alpire fanatică față de tradițiunile noastre, o dragoste vie față de obiceiurile noastre, o muncă stăruitoare și conștientă pentru afirmarea tot mai intensivă a limbii ș-a mentalității noastre genuine românești, va crea din noi cu vremea un popor respectat, care cu propria noastră putere vom fi în stare să ne creăm situația și să ne cucerim drepturile cari ne compet. Și în deosebi noi Brașovenii să stăruim în cultivarea acestor virtuți, căci noi avem aici la poalele Carpaților o mare și nediscutată menire: Noi suntem *puntea*, pe care are să treacă *cultura* chemată să înfăptuiască mai curând sau mai târziu *unitatea culturală* a neamului românesc, condiția cea dintâi a vitalității noastre. În seara de 14 Ianuarie v. e unul din capitolele, care anticipează justificarea acestei credințe și nu ne indoim o clipă că tradiționalul nostru foc de pae va înceta acum de a-și mai face mendrele obicinuite. O acțiune, care-și are temelul în condiția de vieață a unui neam, nu se poate nici decât opri aici la acest capitol, ci ea va trebui să-și continue calea cu încredință străduință. Sufletul românesc e o nesecată comoară, trebuie deci desgroată.

Camera. Eri s-au desbătut în cameră câteva proiecte mai mici și proiectul despre introducerea zaharinei. Cele mai multe din proiecte au fost primite fără discuție. Camera e slab cercetată și deputații manifestă puțin interes față de dezbateri. Atenția politicianilor e îndreptată asupra trata-

tivelor de pace, ce se vor începe zilele aceste.

De Vineri până Luni camera nu ține ședințe.

Un oficiu central al naționalităților. La Paris s'au pus bazele unui oficiu central al naționalităților, care cuprinde în comitetul de patronaj patrioți din toate țările, printre cari d-nii Em. Armand, vice-prezident al biroului din Berna, S. de Azcarate, deputat al Cortezului, P. Baudin, senator, Bobtchev, ministru de culte (Sofia), T. Braga, senator (Lisabona), E. Brandes (Copenhaga), contele Th. Brassey (Londra), Stolan Danef (Sofia), A. D. Florescu (București), dr. Josef Fort (Praga), Alfred Fouillé, dr. Gobat, Heriot, primarul din Lion, Sigurd Ibsen (Cristiania), prof. Lambreche, rector al universității din Lipsa. Novicow, sociolog (Odessa), etc.

De-ale triplei alianțe. Moștenitorul nostru de tron Francisco Ferdinand a sosit alaltaeri la Viena de la Berlin, unde a avut tratative diplomatice importante cu împăratul Wilhelm și cu alți factori. Moștenitorul se va prezenta în audiență la Maj. Sa și va expune mersul acestor tratative, pe cari le-a avut afară de împăratul, cu cancelarul imperiului Bethmann-Hollweg și cu ministrul de externe Kiderlen-Wächter.

Știrile din Berlin anunță, că tratativele se refer cu deosebire la acțiunea, pe care ar voi să o întreprindă Germania și Austro-Ungaria pentru încheierea păcii între Italia și Turcia. Afară de aceasta s'a tratat și asupra a'lor chestii de importanță pentru statele din triplea alianță.

Demonstrație politică. Din Viena se anunță, că studenții croaii aflători acolo au voit să facă eri o demonstrație în fața casei maghiare din cauza dizolvării camerei croate.

Politia aflând de cu vreme despre demonstrație, a împedecat-o.

Singur.

Când în nopțile albastre
din chioșcul din grădină
Stăpânit ca altădată
de un freamăt răpitor,
Văd cum luna 'mbujorată
ca o zimbătoare zină
Ninge-argint curat și umed
preste crângul gânditor,
Stoluri lungi de gânduri bune
Imi răsar încet în minte
Evocând melancolia clipelor cari au apus,
Ale căror' dragi iluzii,
ne'nduraturii vremii dinte
Fărămatu-le-z în taină...
Eri au fost și astăzi nu-s.
— Eri era cu mult mai bine
câci țeseam frumoase planuri
Și trăiam cu visuri mândre,
cu iluzii și cu dor,
Rătăcind în fapt de sără
prin îngândurate lanuri
Intrupam în visuri calde
bunul inimii odor.
Eri când ziua în grădină
mă 'ngăna cu drag zefirul
Și-un mănunchiu de crisanteme
Își spuneau povestea lor,
Și cu ochii umezi,
surădeam cu trandafirul,
Ca un picu: blând de rouă 'n
revărsatul zorilor.

Când în codrul plin de farmec
pe poteciile bătute
Hoinăream cântând o doină,
glasul meu tremurător
Răsuna frumos și dulce
pe rozoarele tăcute,
Se stîngea apoi alene
în frunzișul visător.
Iar' în clipe de odihnă
mă duceam la Olt, bătrânul
Cu un zimbet de fecioară
mă chema la sânul lui
Și-mi șoptea cu aer dulce:
'astăzi scumpul meu, Românul
Nu mai e ca 'n alte vremuri,
nu-i stăpânul codrului.
Dară va veni o vreme
când virtuțile străbune
Răsări-vor cu mândrie
și atunci va fi amar,
Nici o dungă de iertare
pentru mutrele nebune,
Toate vor gusta veninul
urgisitului păhar.
Dară blonda orfelină,
inocență ca o floare,
Veșnic cu surăs pe buze
și cu ochi fermecători,
Câte vorbe de iubire
mi-a șoptit când ziua moare
Și cireșii din livadă
par mai triști mai gânditori,
Câte planuri îndrăznește
făuream în taină seara
Când în brațe 'nflorate
o străngeam încet, plăcut,

Câte guri mi-a dat vecina
când visa în câmp secara
Numai eu știu și porțița,
singură ea ne-a văzut.
Astăzi? Nu mai am pe nime,
mă lovesc sfințite brăne...
Totul pare trist și rece
și imi picură fiori
Dacă tot aceasta soartă
mă va însoți și „umăne”
Ceriul vieții mele grele
s-a îmbrobodit cu nori.
Vre-un cuvânt de 'mbărbătare,
vre o vorbă dulce, lină
Nu-mi mai spune astăzi nime,
nu mai sunt ai nimănui
Chiar și dragostea senină
cu frumoasa 'orfelină
Stînsu-a o mână neagră...
eri a fost și astăzi nu-i. —
Când în nopțile albastre
din chioșcul din grădină
Stăpânit ca altădată
de un freamăt răpitor,
Văd cum luna 'mbujorată
ca o zimbătoare zină
Ninge argint curat și umed
preste crângul gânditor,
Dacă ochii mei sunt umezi
și sunt palid ca și moartea,
Nu uita, eu sunt ecoul
celor ne 'mpăcați cu soartea.
Vasile Brădet.

Aeroplanul în războaiele viitoare.

Strălucita participare a aeroplanelor în manevrele de toamnă franceze, serviciile însemnate pe cari au dovedit că le pot aduce, apoi, rezultatul concursului de aviație militară dela Reims, au tras acestei noi invenții omenonești privirile întregii lumi militare. Mulți văd în aceste pasări de război o nouă armă, a *patra*, pe lângă cele trei existente: infanteria, artileria și cavaleria.

Care va fi rolul acestei noi arme în război, cum va putea folosi atacului și apărării, intru cât va mări puterea armatelor, ce înrăurire va avea asupra tacticii militare, sunt o sumă de chestiuni cari preocupă pe toți acei cari prin situația lor trebuie să se gândească totdeauna la eventualitatea unui război. Și față cu încordarea generală din Europa, acesta pare a aproape.

În drama tragică a bătăliei, cunoștințele pe cari le au comandamentele despre situația inamicului sunt un factor de o însemnătate capitală. Până acum aceste științe nu se puteau aduna de cât prin întrebuițarea detașamentelor de recunoaștere alcătuite de obicei din cavalerie cari luau contact cu inamicul, spre a-l cunoaște.

Aceste recunoașteri — cari operau orizontal — nu puteau da știri sigure decât asupra conturului exterior al adversarului și asupra direcțiilor capetelor de coloană ale armatei inimice, fără a putea da indicații precise asupra mișcărilor marilor mase ținută în rezerve, singurele periculoase în luptă.

Vederea verticală pe care o are aviatorul îi dă posibilitatea de-a descoperi întreaga armată adversă, ori cât s'ar ascunde la adăpostul terenului, și va procura deci comandantului mai repede, mai sigur, și cu mai puține cheltuieli de viață, informațiile necesare.

Deci aeroplanul, care sboară repede și departe, care își poate ușor schimba direcțiunea, va înlocui în cea mai mare parte trupele de recunoaștere a căror misiune se face tot mai grea din pricina creșterii neînțeleptă a efectivelor armatelor, și va deveni el cel mai însemnat organ de recunoaștere.

Odată bătălia începută pasărea de război va conlucra în două moduri la câștigarea victoriei.

Aeroplanul va fi un auxiliar prețios pentru artilerie, regulând tirul tunurilor prin observările ce le va face asupra poziției inamicului și a loviturilor trase, chestiune foarte dificilă acum din pricina întrebuițării pozițiilor mascate.

Înălțându-se de-asupra armatei

Reformele militare in Austria. Am anunțat, că proiectele militare vor fi puse la ordinea zilei într-o zi dinstiu obiecte și în parlamentul austriac.

Acum vine „N. Fr. Presse“ și dă informația, că proiectele militare nu vor fi discutate în parlamentul austriac decât după ce vor fi rezolvite în camera ungră.

Italia și tripla alianță. Din Roma se anunță, că un ziar din Turin a solicitat părerea mai multor politicieni italieni cu privire la raportul Italiei față de tripla alianță. Răspunsurile conșună toate în părerea, că alianța triplă trebuie renoită. Intre alții Riccio, fost ministru a declarat, că înnoirea tratatului alianței triple este în interesul Italiei, cât și a celorlalte două state aliante. Tot în acest sens s'a exprimat fostul ministru De Mañinis, Bettolo, fost ministru de marină, ș. a.

Rusia și Statele-unite. Statele-unite din America nordică au abis tratatul comercial cu Rusia.

In urma acesteia, noționaliștii din Duma au făcut propunerea, ca pe viitor să nu se mai permită intrarea în Rusia a cetățenilor americani, cari sunt de religie mozaică. S'a propus apoi și urcarea taxelor vamale pe articli provenienți din America nordică.

Nu se știe ce hotărirt va lua Duma.

Dela ordinea zilei.

— Incerări de pace. — 24 Ianuarie. — Demonstrații pentru votul universal. — Mandatul de la Orăștie.

Contele Khuen se vede, că vrea să facă încercări serioase spre a îngheta pace oarecare cu opoziția, pentru a asigura trecerea proiectelor militare prin cameră.

El va face, încă în decursul acestei săptămâni vizite lui Kossuth, Apponyi Iusth și Andrășey pentru a discuta modalitățile păcii.

Pe rusii, vorbitorii sunt nimic din cunoscuta sa atitudine intransigentă.

Khuen crede, că i va succede să câștige pe partea sa pe kossuthiști, în schimbul unor concesii militare. In acest caz iusthiștii vor continua singuri obstrucția.

Nu se știe, ce succese va avea Khuen în noua sa acțiune de împăcare.

Ziua 24 Ianuarie v. Unirea Principatelor române va fi sărbătorită și anul acesta în România. Liga Culturală va aranja, de astădată un mare festival la Ateneul Român.

D-l profesor V. Pirvan va ține o conferință ocazională. Corul societății „Macarie“ de sub conducerea d-lui profesor I. Popescu-Pasărea, ca cânta diferite bucăți patriotice și populare. Artiștii Teatrului Național dau prețiosul d-lor concurs.

Festivalul promite a avea e reușită frumoasă.

Muncitorimea din partidul social-democrat din Budapesta a inscenat alaietieri, în 30 Ianuarie c. cu conlucrarea

instiștilor, o importantă demonstrație de strade, în favorul sufragiului universal. Cătră seară s'au ținut adunări populare în șase puncte diferite ale capitalei. In fiecare adunare a vorbit și un reprezentant al partidului independent. La fine mulțimea s'adus la clubul partidului independent și a făcut mari ovații lui Iusth. Iusth a ținut mulțimii o cuvântare, a promis în numele partidului său, că nu vor sista lupta, până ce nu vor obține sufragiul universal egal și secret.

Pertractarea petiției contra mandatului dela Orăștie a continuat și eri. Materialul e foarte vast. Judecătorul de Curie Avedik a făcut cunoscute continuativ faziunile martorilor. A luat apoi cuvântul d-l Dr. Aurel Vlad, roșind un pleoară strălucit. Pertractarea continuă și azi.

Serisoare din Budapesta.

— O catedră de limba română mai puțin la Universitatea din Fests.

— 28 Ianuarie 1912.

Puțini au fost în semestrul premergător cari au predat la universitatea de aici limba și istoria literaturii române. Timpurile de azi însă ni-l prezintă în număr și mai mic, ceea ce trezește în noi teama de a prevedea, că nu peste multă vreme se va șterge orice urmă despre existența vreunei catedre, românești, sau și dacă lucrul acesta nu se va întâmpla în întregime, predarea literaturii noastre va ajunge exclusiv pe mâinile acelor, cari în loc să trezească în auditori dragostea de limbă, simțul național, se vor nizu a tâmpi în inimile lor orice ideal orice dragoste de neam și limbă.

In semestrul premergător limba și istoria literaturii române au fost predate de domni Dr. Iosif Popovici, Dr. George Alexics și renegatul Slegescu.

Dintre acești domni, natural că cel mai valoros care într'un șir de ani cu toate forțele sale a căutat pe cât i-a fost posibil să lumineze tinerimea română și să o pregătească pentru a înfruntă greutățile cu ocuparea catedrei, Dr. Iosif Popovici spre nemulțămirea noastră a părăsit catedra de literatură română.

Situația, care ne împresoară, este intradevăr de tot tristă. A rămas, că vieța și acțiunea scriitorilor noștri, să le ascultăm de pe buzele unuia care nu simte și nici nu înțelege ce spune. Indeosebi asistența la oarele d-lui Slegescu nu numai că e neplăcută, dar totodată chinuitoare, căci de multe ori epizoadele ce le intercalează în cursul prelegerii ce o ține cetind cuvânt de cuvânt manualul își revoltă toată ura. Explicând vieța cutărui sau cutărui cronicar, se abate se critice metodul prost de învățământ din școalele noastre și așa mai departe.

Di Dr. Iosif Popovici singurul demn a ocupa catedra de limba și liter. română, în acest semestru nu a publicat colegii, s'a retras. Oare este motivată această repășire de pe terenul unei munci în favorul studenților români? Dacă ne întrebăm, cu inimă curată putem răspunde că da, nu numai odată ci de zece ori.

O parte mare din studențimea româ-

nă universitară e lipsită de ambiție. Cum am făcut amintire și mai sus mulți sunt cari absoală școli ungurești. Fără o ocupare particulară, natural că nici elementele gramaticale și sintactice nu le posede, necum cunoștințe literare.

Cu atât mai mult pretinde datorița, ca dându lise ocazie de a asculta cursuri în limba maternă să sacrifice cel puțin una sau două oare pe săptămână, în interesul propriu. Ambiția aceasta însă, multora dintre noi le lipsește.

Indiferența față de cercetarea cursurilor românești a fost prima cauză după părerea mea — a retragerii dlui Popovici. Cele 2 oare pe săptămână în loc să le petreacă în ascultarea vorbelor românești grătie din inimă românească, le pierd în aventuri, sau cetind foia-bombă „A nap“ în localuri îngrenuate de fum și aer stricat.

Cuvintele aceste, le spun din inimă și convingere proprie și bine înțeles că ele se referă la acei, cărora le sunt adresate. Regulat urmând oarele dlui Popovici, am experiat că numărul ascultătorilor arareori atingea numărul 5 luat de 3 ori. Chiar dânsul a observat, că împrejurările sunt evedărat scadalooase dacă 300 de studenți nu an ambiția să susție o catedră românească și nu se prezintă la prelegeri nici a 23-a parte.

Di Dr. Popovici își are motivele retragerii. Intre împrejurările de aici, când sacrificiul unui profesor docent nu e luat în seamă, retragerea sa nu e de condamnat. Lipsa se va recunoaște în curând, și atunci fiecare va aprecia îndestul necesitatea unei catedre românești curate, în inima elementului maghiar.

T. c.

ȘTIRI.

— 20 Ianuarie 1912.

O somație. Din Diciosănmărtin ni-se scriu următoarele:

Dela o vreme încoace un lucru nemi pomenit pe la noi agită spiritele românești din orașelul nostru, în urma lui 3 febr. n. e. de către un comitet anonim din Diciosănmărtin. Acești domni, cari la toate ocaziile își bat joc de tot ce e românesc, au comis iarăși un atentat la adresa solidarității noastre. Au plăcut adevă să sgdueie temelia acestei solidarități, cercând să distrugă armonia ce domnește în sânul românilor de aici. Au pus deci între aranjierii petrecerii tineri români cu absolută independență, toți fiind funcționari de bancă, batjocorind astfel numele lor spre rușinea noastră.

Și anume pe d-nii:

Kalugér Emil alias Emil Călugăr funcț. la „Vulturul“.

Meșian Aldulea alias A. Meșian funcț. la „Albina“.

Muslea Costi alias Const. Muslea funcț. la „Albina“.

Popp Miklós alias Nicolae Pop, funcț. la „Vulturul“.

Todorán Idnos alias Ioan Todoran funcț. la „Albina“.

Cetind invitarea am aruncat-o cu un zimbet disprețuitor și așteptam cu nerăbdare să se declare acești tineri, blamând pe patronii lor aziatici. Dar în zadar, tinerii noștri nu voiesc să înțeleagă rostul acestei proceduri. Nu voim însă nici decum să afirmăm, că ei sunt puși acolo cu învoirea lor. In urma tăcerii d-lor însă suntem

necesități ai soma să se justifice înaintea opiniei publice de aici, căci voim să vedem clar și să știm la cine vom conta în luptele viitoare politice. Așteptăm răspunsul lor.

Mai mulți români.

—x—

A. S. R. Principele Ferdinand al României a plecat alaltăseară în Bulgaria, unde se duce spre a reprezenta pe M. S. Regele la serbările majoratului Prințului Boris al Bulgariei. A. S. R. este însoțit de d-nii general Robescu și maior Negri.

—x—

Sărbătorirea scriitorului Caragiale. In ziua de 30 Ianuarie v. ilustrul scriitor Caragiale implinind vârsta de 60 ani, Comitetul Societății scriitorilor români a hotărât organizarea unor mari serbări în întreaga țara. Un program special va anunța ordinea serbărilor. Președintele societății d-l Em. Gârleanu a telegrafiat măestrului, rugându-l să facă jertfa de a veni în acea zi în mijlocul scriitorilor, cari vreau să'i sărbătorească.

—x—

Regele Muntenegrului la țarul Rusiei. Regele Nicolae, însoțit de principele Petre și de ministrul de externe, precum și de o suită, a plecat spre Petersburg pentru a face la curtea Rusiei prima vizită ca rege al Muntenegrului. Populaținea i-a făcut ovațiuni cordiale. Punând piciorul de pământul Austro-Ungariei, la Cattaro, regele a adresat suveranului Francisc Iosif o depeșe de salutare, asigurându-l de simpatia sale cele mai călduroase precum și de admiraținea sa.

—x—

Linia telefonică Viena-București. Ministerul de comerț austriac a introdus în bugetul provinciei Bucovina, din creditul pentru telefon, o sumă de 900.000 coroane, care va servi la construirea unei a doua linii telefonice, care va merge de-o parte până la Lemberg, iar de cealaltă până la granița României. Pe la mijlocul lui August va fi, probabil, terminată legătura telefonică directă între Viena și București.

—x—

Un proces senzațional la Praga. Din Praga se anunță, că înaintea tribunalului de acolo a început alaltieri dezbaterile procesului funcționarului de la căile ferate, Sigmund Weibach von ... și al altora, care se va aranja anonim din Diciosănmărtin. Acești domni, cari la toate ocaziile își bat joc de tot ce e românesc, au comis iarăși un atentat la adresa solidarității noastre. Au plăcut adevă să sgdueie temelia acestei solidarități, cercând să distrugă armonia ce domnește în sânul românilor de aici. Au pus deci între aranjierii petrecerii tineri români cu absolută independență, toți fiind funcționari de bancă, batjocorind astfel numele lor spre rușinea noastră.

In cursul dezbaterilor medicul funcționarului acuzat, a declarat, că acuzatul comite greșelile, când se găsește într-un somn hipnotic, în acest timp fiind lipsit cu totul de voință și că de 2 ani acuzatul se află în cura lui. Când li spunea de exemplu: Eternus Dens, acuzatul cădea într-un somn hipnotic.

S-au făcut experiențe în fața tribunalului. Când medicul a strigat: «Eternus Dens», acuzatul căzând în somn hipnotic, a ridicat ambele mâni în sus și a repetat «Eternus Dens». Medicul spunând: In fața d-tale se află împăratul, acuzatul Hadamar a căzut în genunchi. La sfârșit medicul a strâpuns palma acuzatului cu un ac lung, fără ca acesta să simtă ceva. Medicii experți ai tribunalului au încercat să îndrepte brațele acuzatului, pe cari le ținea în sus, însă cu toată torța lor, n-au reușit. La dezbaterile procesului a asistat un public enorm, care urmărea cu mare atenție fazele procesului.

După ce președintele a anunțat continuarea procesului pe ziua următoare, medicul a deșteptat pe acuzat din somnul hipnotic.

—x—

recunoaște practicabilitatea aeroplanelor. Aceste sunt mai sprintene și în războaie pot aduce mai mari faloase, decât baloanele greoaie.

Rusia are la 50 de piloți diplomați și duma a votat spre scopuri aviatice, pe 1912, mai multe milioane de coroane.

Italia are pe câmpul de războiu din Tripolitania 8 aeroplane, cari s'au dovedit de exelente nu numai pentru recunoașteri, ci și pentru aruncat de bombe. Turcii neavând aeroplane, se zice, că au angajat aviatori streini pentru a contrabalansa acțiunea aviatorilor italieni. Nu se știe însă nimic despre isprăvile acestora.

Austro-Ungaria este mai înapoiată în privința aviatice militare, între marile puteri. Au fost trimiși căți-va ofițeri în Franca, unde au făcut studii aviatice, iar comanda supremă militară a aranjat la Wiener-Neustadt un aerodrom.

România în privința aviatorilor militari ocupă un loc onorific în concertul statelor europene.

Moartea lui Budac. Am anunțat în numărul trecut, că Budac șeful hoților dela Făgăraș, și-a luat ultima răsplătă pământeană, culcat fiind de puștile jandarmilor. După informațiile, ce le avem, cazul s-a petrecut în modul următor: Pe o stradă lăaturalică a comunei Oprea-Cârțioara — se zice, că mergând la o drăguță a sa — Budac a fost surprins luni noaptea de o patrulă de jandarmi, care somându-l să se legitimeze, a fost întâmpinată din partea lui cu pușcături. Făcând astfel și jandarmii uz de arme, mai multe gloanțe, cari i-au perforat inima și plămânii, l-au culcat la pământ. Lumea, care a alergat alarmată de detunăturile puștilor, a recunoscut în cel ucis pe Budac, temutul șef al bandiților. Trupul neînșuflețit a fost ridicat și transportat la casa comunală, de unde imediat s-a raortat cazul comădei jandarmieriei și la procuratură. O comisie din partea tribunalului din Brașov a descins la fața locului, unde făcându-se autopsya cadavrului s-a constatat, că dintre mai multe împușcături, două îi trecură prin inimă și plămâni. De înmormântarea lui se va îngriji comuna.

—x—

Un transport de dinamită — furat. Duminecă noaptea în gara Timișoarei hoți până acum necunoscuți au spart un vagon, din care au furat 10 mii bucăți patroane de dinamită, 8 mii bucăți au fost aflate mai târziu într-o vale din apropierea liniei ferate. Transportul era adresat la Reșița. Politia a pornit cercetare.

—x—

Catas rofe pe mare. Din Batum se anunță, că vaporul turcesc »Laristan«, în momentul când eșia din portul Keragia s-a ciocnit cu vaporul belgian »Apserson«. Personalul întreg a putut fi salvat. »Laristan« s-a scufundat.

O telegramă din Salonic vestește, că vaporul francez Crimée s-a împotmolit în apropiere de capul Karaburun.

Toate acțiunile pentru despotnolirea vasului până acum au rămas zadarnice.

Din insulele Azore se anunță, că în urma împotmolirii vasului Cherudie au pierit mai multe persoane.

—x—

Cununie. Lucreția Albon și Romul Todoran își vor săvârși în 11 Februarie st. n. actual religios al cununiei, în biserică gr. cat. din Cojocna. — Cojocna Salașul superior.

—x—

Grevele din Portugalia. In urm-grevei circulaținea pe străzile Lisabonei este foarte restrânsă. Gazometrul și staținea de energie electrică sunt păzite militarmente. Cea mai mare parte din prăvălii sunt închise de cu seara. Teatrele sunt închise. Pe străzi circula în continuu patrula.

Din Badajos se anunță, că muncitorii greviști au aruncat bombe în fața tramvaielor electrice, oprind astfel circulația lor. Mai multe persoane au fost rănite. Greviștii amenință, că vor arunca în aer și trenurile. Militia păzește căile ferate.

Ziarele »Secolo« și »Capitale« n-au apărut alaltăieri. Pe palatul telefoanelor și al uzinei electrice s-au arborat drape engleze. Proprietarii diferitelor firme comerciale au procedat la fel și au arborat steagul națunii, la care aparțin. Arsenalul marinei este păzit militarmente. Un delegat al sindicaliștilor a declarat, că turburările și desordinele vor continua până când cererile lor vor fi satisfăcute.

El amenință, că se vor întâmpla lucruri și mai grave. S-au aliat cu greviștii și lucrătorii din docuri. Peste câte-va zile orașul va fi complect lipsit de apă și de lumină.

Lucrătorii din Zetubal și Ribatojo au declarat, că și ei vor înceta lucrul.

Cavaleria, care păzește uzina electrică a fost atacată alaltăieri de greviști, cari au aruncat bombe asupra lor. Mai mulți soldați au fost omorâți, iar alții grav răniți. Panica în oraș este indescriptibilă.

O telegramă vestește, că în Lisabona s'a proclamat starea de asidui. Toate prăvăliile orașului sunt închise.

—x—

O evadare modernă. Mai lunile trecute unul dintre deținuții temniței din Scheweningen era și vestitul spărgător Devold, căruia însă după puțin timp li reușise să evadeze din închisoare. Nu peste mult însă evadatul fu prins și închis din nou în Paris, de unde asemenea a evadat în scurtă vreme. Zilele acestea a fost arestat în Rotterdam un frate al numitului spărgător, care a mărturisit, că fratelui său el li ajutase să evadeze din închisoarea Scheweningului, și încă într'un mod de tot original: l-a trecut cu aerostul pe o graniță.

—x—

O esplozie s'a întâmplat dimineață în palatul guvernului din Praga în urma spargerei conductului de gaz. Gazul s'a

dușmane aviatorii, aruncând din înălțime proiectile puternice, vor lovi trupele în adăposturile lor, vor distruge lucrările de întărire, vor incendia aprovizionamentele, vor pricini astfel demoralizarea, preludiul înfrângerii.

In sfârșit, când o țară va fi silită să ia armele pentru a-și apăra neatâr-narea, când în luptă vor intra mai multe armate, când teatrul pe operațiuni va ocupa întinderi mari, aeroplanele vor avea rolul de a lega între ele armatele, de a le coordona mișcările. Legătura intelectuală prin unitatea de doctrină și comunitatea de voință, legătura materială pentru coordonarea atacului, sunt condițiunile necesare ale victoriei.

Pentru a-și putea îndeplini triplul rol de organ de recunoaștere, de luptă și de legătură, aviaținea militară trebuie bine organizată.

Acea armată care va avea un număr mai mare de aeroplane, organizate metodice, își va vedea crescând șansele victoriei.

Prin rapiditatea cu care aeroplanul va aduce informațiuni despre mișcările trupelor adverse, va crește pentru co-

mandant timpul în care să-și i-a hotărârile. In același timp domeniul cunoscutului va fi mărit și partea hazadului va scădea din ce în ce, de oare ce se vor cunoaște toate elementele pentru rezolvirea problemei strategice pe care o prezintă bătălia. O urmare necesară a acestui fapt va fi înmărirea mobilității trupelor pentru a face fără folos cunoștințele despre poziținea și formaținea lor pe cari inamicul le-ar avea.

Aviaținea luind rolul de informațoare, atribuind până acum cavaleriei, va îngădui reducerea acestei arme, păstrându-i însă posibilitatea de a interveni în cursul bătăliei prin surprindere.

In asemenea condițiuni retragerea unei armate învinse va fi dezastroasă. Când învinsul va simți asupra lui amenințarea perpetuă a aeroplanelor adăugată la acea a trupelor victorioase, când va ști că ori cât de repede li va fi fuga, el nu se va putea sustrage de la moarte, dezorganizarea materială și depreșiunea morală vor atrage maximul și armata aceea va fi scoasă din luptă pentru un timp mai îndelungat.

In special pentru statele mici, după cum observă căpitanul Charlot într'un

studiu publicat în revista franceză, La Revue, aeroplanul va fi un prețios ajutor, mărind cu mici sacrificii bănești puterea lor armată, ceea ce va fi o garanție mai mult pentru independență.

Luându-și sborul de pe mal, aviatorul se va ridica deasupra flotei dușmane, care ar încerca un atac al coastelor sau o debarcare, va lăsa să cadă asupra vaselor de război explozibilele distrugătoare. Câteva lovituri reușite și victoria e decisă. Și aceasta ar scuti statele mici de crearea și întreținerea unei flote de război, care, pentru a fi puternică și folositoare, ar reclama cheltuieli prea împovărătoare pentru bugetul lor.

Cu privire la armata sau flota aeriană rolul principal li are Franca. Statul, militia și cercuri private rivalizează în a dezvoltă și perfecționa aeroplanele. Guvernul Franței în caz de războiu are deja acum la dispoziție peste 500 de piloți și aviatori bine instruiți. Pe anul 1912 sunt preclimate 11 milioane de franci pentru aviație.

Germania, care până aci a jertfit sume mari pentru baloane, începe a

toate odăile, iar când servitorul a voit să aprindă un bec, gazul a expuldat. Explozia a pricinuit mari stricăciuni. Servitorul s'a ales cu grave arsuri. Toate ușile și ferestrele palatului au fost sparte.

Un general împușcat de mulțime. Se anunță din Guayaquil (America) că generalul Pedro Montero, care nu de mult s'a încurcat de o mare popularitate în republica Equator, a fost condamnat la 17 ani închisoare. Populația infuriată a pătruns în închisoare, l'a adus în stradă și l'a împușcat. În urmă l'a tăiat capul, l'a înfipț într-o țeapă și l'a purtat pe străzi. Corpul lui a fost apoi adus la marginea orașului și ars pe un rug.

Convocare. În înțelesul § 13 din statute avem onoare a convoca prin aceasta pe toți domnii membrii onorari, fondatori, ordinari și ajutători ai Reuniunii sodalilor români din Cluj la adunarea generală jubilară din prilejul împlinirii alor 40 de ani dela înființare, care va ținea în 4 Februarie n. 1912 la ora 4 d. a. în localul reuniunii nr. 6 (Jekai Nr. 6) cu următoarea ordine de zi: Deschiderea adunării. Istoricul reuniunii și raportul general al comitetului. Raportul casarului și proiectul de buget pe anul 1912. Alegerea unei comisii pentru revidarea raportului general, examinarea socotelilor și proiectului de buget, cum și pentru înscrisirea de membrii noi. Alegerea comitetului pentru anul 1912. Eventuale propuneri. Închiderea adunării.

Cluj, la 28 Ianuarie 1912. — Valentin Drăganu m. p., prezident. Petru Sămniclăușan m. p., secretar.

Știri mărunte. Statistica oficială constată, că în Franța în ultimii 10 ani au murit 564 milionari, cari au lăsat în urma lor o avere de 6 miliarde.

Reiman, paracliserul mânăstirei Censtohan din Varșovia, unde s'a comis atâtea fapte imorale și s'a furat averea mânăstirei, a dispărut.

Țarul a conferit văduvei lui Leon Tolstoi o pensie anuală de 10 mii de ruble.

Alfred Ebenhoch, fost ministru al agriculturii în Austria, a încetat din viață.

Consulul austro-ungar din Galaț, cavalerul Borhek a fost permutat în aceeași calitate la Köln. Ca urmas al său a fost numit Alfred Fellner.

O puternică explozie s'a produs într-o fabrică de mașini din Nurnberg, în urma căreia fabrica a fost cuprinsă de incendiu. Victimele exploziei sunt 4 morți și mai mulți grav răniți.

Institutul financiar «Lucana» din Marghita (com. Bihor) al cărui bilanț îl publicăm în acest număr al nostru, primește depozite spre fructificare, plătitind 5 și 5 1/2 % interese. Pentru fondurile bisericești și culturale dă 6%.

Am lipsă de un candidat cu praxă, eventual unul începător, dacă se poate român sau cel puțin se știe vorbi românește. Plătesc bine. Dr. Kertész Samu avocat în Szilágysehs.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Convocare. Membrii Reuniunii de înmormântare din Zărnești să convoacă la adunarea generală ordinară pe Duminică la 11 Febr. 1912 st. n. la 2 oare după amiază în localul știut.

Lucrările adunării generale sunt cele statorice în §-11. În același zi după Sf. liturgie se va face un parastas întru pomnirea membrilor răposați.

Zărnești în 30 Ianuarie 1912. Garoiu director, N. Sperchez secretar.

Cununi. D-l Anghel Brăneș și d-soara Parascovia Bobiț își serbează cununia religioasă Duminică în 22 Ianuarie st. v. 1912 în biserica Sf. Treimi de pe Tocile.

D-l Dumitru Nistor și d-soara Maria Geleza își serbează cununia religioasă Duminică în 22 Ianuarie st. v. 1912 în mânăstirea din Predeal.

D-l Dumitru G. Bănuțescu și d-soara Parascovia G. Șeitan își serbează cununia religioasă Duminică, în 22 Ian. st. v. 1912 în biserica nouă a Sf. Adormiri din Satulung.

Felicitări.

Pentru masa studenților români din Brașov. Listă de colectă nr. 62 (colectant: Damian Coltolean cl. III gim). Văd. Susana Coltoleană Bereck Háromszék 2 cor; Gheorghe G. Stănescu școlar cl. III gim. Brașov Târg. Inului 28 2 cor; Maria Popa Bereck Háromszék 3 cor; Gheorghe Orăndar Bereck Háromszék 2 cor; Gheorghe D. Fenechi Bereck Háromszék 2 cor; Valeriu Coltoleanu veajor București str. Sf. Vineri 47 1 cor; Gheorghe Russu școlar cl. III gimn. Brașov 30 bani; Nicolae Pre-

cup școlar clasa III gim. Brașov 20 bani. Suma K 1250.

Am mai primit dela d-l Dr. P. Nistor, medic în Zărnești 10 cor. cotizație anuală.

Primească marinimoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — Direcțiunea școalelor medii gr. om. din Brașov.

Muzica militară va concerta mâne Vineri de la 3—5 oare după prânz la locul de patinat.

Aviz: Doritorii de a lua parte la balul ce se va aranja în 7 Februarie c. n. de reuniunea «Crucea Roșie» și din eroare nu au primit invitare, sunt rugați a se adresa oficiului comitetului suprem din loc. — Comitetul aranjator.

Donațiuni: Pentru bucătăria populară din loc susținută de reuniunea «Crucea Roșie» s'au mai făcut următoarele donațiuni: D-na Piesslinger 20 cor, d-na V. Vlaicu 4 kg. carne de porc; d-na M. Baiulescu 4 kg. carne de porc; d-na M. Dușoiu 4 kg. carne de porc; d-l Anton Kaszick carne de porc și varză; firma Flaischer & Comp. 10 kg. carne de porc; d-l Iosif Pușcariu avocat 15 cor. (în loc de cunună pentru răposatul Adolf Fink); d-l Leopold Adler 25 cor. (în loc de cunună pentru răposatul Adolf Fink); d-na Erdélyi 10 cor; d-na M. Horn 10 cor; d-na Dr. Kelen 5 cor; d-na S. Klein 5 cor; d-na vicepresidentă Vilma Popp 7 kg. carne de vită.

Primească marinimoșii donatori profunde mulțămite. — Presidiu.

Elite proiectograf în hotelul Europa. Vineri și Sâmbătă se va reprezenta următorul program: Un salvator rău răsplătit. (Humuristic). Pictorul fără mâni, (varietă). Plante evantice, (știință naturală). Clopotarul dela Notre Dame drama unei dansatoare sărace. Recordul sezonului în 2 acte colorată 1100 n. lung Little Hans în haine nouă întâmplări cu prietinelor noastre vechi (huu).

Local de întâlnire pentru Românii din Brașov este restaurantul Suciu, aflător în cel mai frumos loc al Brașovului, pe promenada de jos, lângă stațiunea tramvaiului. Aviz Românilor călători prin Brașov.

Restaurantul Suciu are o bucătărie excelentă și beuturile cele mai bune și cu prețuri ieftine.

Litere, arte și științe.

Genealogia Românilor de viță veche.

— Mozaic istoric — de Aurel-Horea Mureșianu. — Urmare —

Care este originea acestui trunchiu de virtuți a Românilor? Cari sunt întemeietorii gloriei neamului lor? Avem noi drepturi de cultură și de vchimie? Da! Am avut și noi strămoși, am avut și avem o cultură, deși cea mai mare parte a ei a căzut în ruini. Ne-a rămas însă tradiția, ne-a rămas amintirea. Martor este limba românească, martor este sufletul nostru măreț. Povestile ne mai spun despre crai și crălese, despre împărați și împărăteșe, despre palate de aur și de argint, căci pe toate aceste fete le-au furat zmeii, le-au dus în pustii, în codrii. Epocile mai mari din trecut ne-au lăsat urme, ne-au lăsat tradiții, nu numai în suflet, dar și în sânge. «Românii de viță veche» sunt aceștia. Pe aceștia Românii i-au pus în frunte, i-au cinstit, precum fiecare trebuie să cinstească numele neamului, de care se ține. Și cinstind pe aceia, cari întrupează istoria și trecutul neamului tău, te cinstiești pe tine însuși și dovedești, că ești vrednic de numele ce-l porți. Românul a respectat trecutul. Eminescu avea drept când zicea, că Românul este aristocrat din fire.

Dacia cuprinsă de Romani, a crescut, s'a îmbogățit. În orașele ei trăia în plăceri o societate născută din Romani amestecați cu elemente vechi de civilizațiune dacă. Dar sărăcia cea mare, în care zăceau neamurile barbare din Europa de miază-noapte, pune capăt înfloririi țării. Barbarii jăneuse orașele lor unul după altul, până ce în sfârșit cade sub flăcări și vechea Sarmisgethiza. Mulți au pierit, mulți au fugit, mulți vor fi ajuns robi și sărăcind, au căzut în popor, pierzând strălucirea lor din civilizațiune. Pavimentul palatelor lor a ajuns pământul cel fîresc, monumentele lor au ajuns morminte. Dacia însă n'a rămas pustie. Prin sate s'a mai păstrat rămășițele dela vechii locuitori. Cel mai mult dintre cei bogăți vor fi fugit în țara apărută și scutită a imperiului în Moesia. Ceea-ce s'a întâmplat cu Dacia, s'a întâmplat mai târziu și cu Pannonia și celelalte provincii. Scriitorii cei vechi

ne povestesc soartea tristă a acestor bogate provincii romane. Toate au fost pustiite. Orașele dărâmate, cultura îngropată, locuitorii robiți și nesăfoșii barbari ajunseră în cuceririle lor până sub zidurile Constantinopolului. După Huni Avarii prădează împărăția ajunșă bizantină. Întră altele ei cuceresc Adrianopolul. Leo Gramaticul, scriitorul bizantin ne spune, că Krum, hanul a-celor barbari după-ce a cucerit Adrianopolea «cu mult norod și cu mulți nobili Macedoneni trecu și se așeză în părțile Dunării». În Hagiografia numită a Sf. Demetriu, vorbindu-se despre pustiirile Avarilor ne spune: «După-ce Slavii și Avarii au pustiit toată țara Illyricum și anume provinciile: amândouă Pannoniile, amândouă Daciiile (ripensis și mediterranea) Dardania, Mysia, Praevalis și Rhodope, precum și celelalte provincii până sub zidurile Byzanțului, au trecut pe toți locuitorii de aici dincolo de Dunăre. Acolo a așezat Hanul Tătarilor pe toți cei robiți și i-a făcut supășii săi. De atunci începură a se amesteca cu Bulgarii și cu Avarii și cu ceilalți păgâni și se înmulțiră și creșură într-un popor foarte mare. Dar urmașii lor păstrară firea părinților și a obiceiurilor romane și precum se înmulți în Egipt poporul Evreilor pe timpul Faraonilor, așa se înmulți și între aceștia prin credința ortodoxă și botezul cel stânt neamul creștinesc. După-ce trecură mai mult de 60 de ani, de când pe părinții lor li jefuiră barbarii, și după-ce atunci cei mai mulți dintre cei emigrați ajunseră liberi și cu aceleași drepturi, atunci Hanul (Haganul) Avarilor le dete un domn dintre dânșii, ce se chema Cuber. Acesta aduna poporul alungat al Romanilor, cunoscând dorul lui de țara părintească, și părăsind cu el și cu alți păgâni pe Han, se sculară și plecară. Hanul li urmări, dar fu bătut și se întoarse cu poporul ce i a mai rămas în părțile de miază-noapte, iar Cuber trecu cu poporul său peste Dunăre și se așeză pe câmpiile Karamesiane (în Macedonia).»

Deși acestea nu se vor fi întâmplat întocmai, dar un adevăr totuși trebuie să fie în această scriere bisericească, căci e vorba de creștinii supuși al patriarhului din Constantinopol. Dunărea n'a fost o stavilă pentru neamurile acesteia Turco-tătărăști, cari veacuri de-a rândul au neliniștit pe creștinii acestor țări. Huni, Avari, Maghiari, Tătari, Cumani, Chazaci, Turci, Bulgarii. Nu era veac, în care vre-un oraș bogat să nu fie jăfuit și locuitorii robiți. În veacul al 13-lea s'a întâmplat același lucru. Tătarii au năvălit în Ungaria și au pustiit mai toate orașele din răsăritul Ungariei. Aceiași tătari veneau până în veacul al 18-lea în Țara Ungurească. Ce adunau oamenii în vremuri de pace și lucrau, se prăpădea tot într-o zi de război. Să ne mai minunăm de starea noastră din trecut în astfel de veacuri de urgie?

Cătră miazăzi împărăția avea alți dușmani: Arabii, Normanzii, Vandalii, Sarasinii (Arabi) cuceresc în veacul al 10-lea Tassaloniceul, al doilea oraș mai mare după Constantinopol. Orașele se înalță iarăși, multe însă rămăseră părăginite. Războaiele se sfârșeau, învingătorii încercați de bogății făceau pace. Neogoiți pornea în drum mai departe. Preoții mângăiau din nou pe creștini.

Din toate furtunile acestea ne-a scăpat credința mântuitoare. Ea a structurat pe fii aleși și iubiți ai lui Dumnezeu, mândrii și nevătămați până în zilele noastre. (Va urma).

Bulgaria principat rusesc.

În năzuința lor cătră Bostor rușii au căutat să ocupe tot teritorul ce se întinde până acolo și atâtea cât au putut, au făcut aceasta. Chiar războiul dela 1877 n'a fost decât rezultatul năzuinței lor și sub pretextul de a scăpa de frații slavi de sub jugul turcesc, au vrut să cucerescă Bulgaria, căreia pe atunci începuseră chiar să-i zică »Zadunaiscaia gubernia», adică gubernia despre Dunăre. Dar nu numai atâtea, ci în pomelnicul nesfârșit de titulaturi ale Țarului au pus și pe acela de «Principe al Bulgariei», care se păstrează și până astăzi. Și pentru că veni vorba despre aceasta, socotim că e bine să reproducem lungul șir al titlurilor împăratului Rusiei, după ucazul publicat

1) Dr. Ilio Gherghel: »Zur Frage der Urheimat der Romanen«, Wien. Verlag von Gerold & Comp. 1910.

2) La scriitorii bizantini aflăm foarte multe numiri pentru popoarele, cari au trăit sau au trecut prin aceste țări. În labirintul acesta însă ne vom liniști, aflând, că bizantinii numeau pe același popor în mai multe feluri. Leo Gramaticul se arăta: «A v a r i i, cari se chiamă Ungurii» și pe Bulgarii li numește »eorum concives», concetățenii lor. Zonatas scrie: Turcii dela Dunăre, cari se numesc și Ungurii. Cumanii, după cum știm vorbeau o limbă turcească. Toate popoarele acestea aveau aceeași origine Turco-tătără. Se deosebiau de ele popoarele slavice, mai vechi, cari erau mai pacinice și cu cari împreună au trăit Românii.

la 11 Ianuarie curent, prin care se încheie convențiunea de pescuit între Rusia, Anglia și Japonia.

Iată-l: «Noi, Nicolae al II-lea, Impărat și singur stăpânitor al Moscovei, Kievului, Vladimirescului, Novogorodului; Țar al Kazanului, Țar al Astrahanului, Țar al Poloniei, Țar al Siberiei, Țar al Taurido-Hersonului, Țar al Gruziniei, Țar al Pekovului și Mare Principe al Smolensk-ului, Lituaniiei, Voliniei, Podoliei și Finlandei; Principe al Estlandiei, Liflandiei, Kurlandiei și Semigaliei, al Samoghitiei, Belostoc-ului, Korolei, Tverului, Iugorsh-ului, Perm-ului, Veatsk-ului, Bulgariei și al altora; stăpânitor și Mare Principe al Novogorodului, Cernigovului, Reazansk-ului, Polosk-ului, Rostov-ului, Iaroslov-ului, Belozersk-ului, Udorsk-ului, Obdork-ului, Kondiisk-ului, Vitebsk-ului, Motislavsk-ului, și a întregii părți nordice; domnitor al ținuturilor Iversk, Kartalin, și Kabardinsk și a provinciilor armenesti; al Cercaziei și Turchestanului; moștenitor al Norvegiei, Principe al Schlezvig-Holdstein-ului, Stormarnsk-ului, Ditmarsensk-ului, Oldenburgului, etc. etc. etc.»

Așa, dar, cu toate că de fapt Bulgaria a fost prea puțin sub stăpânirea rușilor, — atâtea cât a stat armatele lor peste Dunăre — totuși de drept tânărul regat nici odată n-a încetat să fie socotit ca o provincie rusească și numele lui să fie trecut printre titlurile «Țarilor tuturor Rusilor».

Acesta însemnează, că Rușii n-au renunțat încă la planul lor de a cuceri Bulgaria, pentru-ca astfel mai ușor să poată pune stăpânire pe întreaga Peninsula Balcanică, sau cel puțin pe o parte împreună cu Constantinopolul, lăsat prin testament de Petru cel Mare viitoarelor generații rusești.

Teatru, concerte și petreceri.

Tinerimea universitară română din Cluj invită la petrecerea cu dans, ce se va aranja din prilejul inaugurării festive a Casinei române din loc în sala dela »Hotel Central« în 10 Februarie n. 1912. Inceputul la 9 oare seara. Venitul curat e destinat pentru casina română din loc.

Din prilejul Inaugurării Casinei va avea loc o serată artistică în localul Casinei (Unio-n. 12.) la orele 5 d. a.

Un bal costumat se va ținea Luni, în 12 Februarie st. n. 1912 în sala hotelului »Central« în folosul »Reuniunii femeilor române gr. cat. din Zlatna».

Cronică economică.

Urcarea capitalului la «Albina».

«Rev. Econ.», comunică următoarele, cu privire la urcarea capitalului la banca «Albina»:

Precum stutem informați în curând se va înfăptui o veche dorință a cercurilor conducătoare ale primului nostru așezământ financiar și a detentorilor scrisurilor fonciare emise de acest institut.

Direcțiunea «Albinei» în o ședință recentă a sa a hotărât a țera fondul de garanție de K 3.000.000 —, ca astfel scrisurile fonciare emise de «Albina» să ajungă a fi scutite de dare.

În acest scop Direcțiunea a hotărât a propune proximei adunări generale a «Albinei», ce se va ținea în a doua jumătate a lunii Martie a. c., urcarea capitalului social la dublul celui actual, dela K 3 mil. la K 6 milioane, din care o parte se va întrebuința — împreună cu actualul fond de garanție special de K 500.000 și cu o parte a fondurilor de rezervă — pentru crearea fondului amintit de K 3 milioane.

Noua emisiune de 15.000 acții a K 200 se va face în sensul statutelor tot sub condițiile emisiunilor anterioare, adecă cu prețul nominal de K 200 —, plus o taxă de emisiune de K 10 — de acție, având fiecare acționar actual preferință de a opta atâtea acții noue, câte acții vechi sunt trecute pe numele lui în registrul acționarilor.

Prețul acțiilor se va plăti în 5 rate egale în intervaluri de 3 luni cu începere dela 1 Iuliu 1912; se vor putea însă plăti și mai multe rate deodată, după cari se vor rebonifica 5% interese.

Acțiunile din emisiunea nouă vor participa la dividendul numai cu luțepere dela anul 1913.

Terminul pentru optare s'a fixat pe ziua de 15 Iunie a. c.

În legătură cu modificarea statutelor necesită de noua emisiune se va modifica și § 36 al statutelor, înmulțindu-se numărul membrilor consiliului de Direcțiune dela 12 căpi sunt de prezent — la 15 membrii.

Dare de samă și mulțămite.

Cu prilejul concertului jubilar aranjat de »Reuniunea sodalilor români din Cluj» la 13 Ianuarie n. c. au binevoit a-și răscumpăra invitările, respective au suprasolvit următorii:

«Albina», Sibiu și d-l A. Vlaicu dir. Brașov, câte 30 coroane.

«Economul», Cluj și d-ni: Partenie Cozma, dir. «Albina», Sibiu, Gavrilă Precup, profesor, Blaj, V. E. Tordășianu asesor conz, Sibiu, Dr. Victor Onișor, adv., Bistrița, Dr. Valer Moldovan adv. Turda, Dr. Ștefan Morariu adv. Cluj și «Societatea meseriașilor din Blaj», câte 20 cor.

D-nii: Dr. Elie Dăianu protopop Cluj și Dr. Amos Frâncu dir. «Economul» Cluj, câte 16 cor.

I. P. S. Sa metropolitul Ioan Mețianu, Sibiu 15 cor.

D-nii: George Pop de Băsești, Băsești, Dr. Iuliu Maniu adv. Blaj, Dr. Zosim Chirtoș adv. Câmpeni, Frideric Theli, privatier Cluj, Burgye Todor măcelar Cluj, Parlăgi Lajos cafegiu Cluj, Petru P. Barțiu propr. tip. «Carmen» Cluj, d-na Victoria Dr. Erdélyi Orăștie, On. »Vlădeasa» B-Huedni și «Chlorea-na» Șomcuta mare câte 10 cor.

D-nii maior I. Popa Brașov și Gavril Cârșai priv. Cluj câte 6 cor.

D-nii: Dr. Nicolae Oncu dir. »Victoria» Arad, Vasile Ranta dir. »Vatra» Cluj, On. »Vatra» Cluj, Dr. George Popescu adv. Turda, Dr. Ioan Oltean adv. M-Ludoș, Vasile Almasan adv. Cluj, On. »Brașoveana» Brașov, Samoilă Rogozan propr. Turda, Petru S. Simu preot Cluj și Ștefan Roșian spirit. Blaj, câte 5 coroane.

D-nii: Dr. Eusebiu Roșca dir. seminarial Sibiu, Dr. Andrei Pop adv. Huedin, Ladislau Papp as. p. Cluj, Anton Mandea secr. »Transilvania» Cluj Nic. Togan protopop Sibiu, Dr. Iuliu Popescu adv. Turda și firma Horvoz și Kupás Cluj câte 4 coroane.

D-l Dr. Vasile Bologa dir. Sibiu cor. 310 fl.

D-nii Ioan Hatieganu protopop Cojocna, Dr. Ioan Oltean adv. Lăpușul ung., Vasile Morariu inv., M-Ludoș, Jovian Mureșan protopop Turda, Ioan Corbu not. secr. Bistrița, Elizeu Moga preot Aphida și Nicolae Hotăran c. adv. Cluj, câte 3 coroane.

D-l George Faragó not. p. Cluj, Ioan Béros of. mag. Cluj, Samoilă Poruțiu Turda, Beniamin Rusu preot Suceag, Cornel Petroviciu c. adv. Cluj, Aurel Petricăș croitor Cluj, Dr. Blaga c. adv. Cluj, Senkalszky László Cluj și N. N. câte 2 coroane.

D-nii: Dr. Iuliu Hatieganu medic Cluj, Ionel Precup st. fl., A. Lupeanu st. fl., I. Botșiu Blaj, Simeon Rusu Cluj, Bazilii Podoabă Cluj, Petru Danclu Cluj și N. N. câte 1 coroană, iar d-na Maria Maier 40 fleri.

Rugăm pe toți acești binevoitori ai noștri să primească cele mai sincere mulțămite.

Din ședința comitetului »Reuniunii sodalilor români din Cluj» ținută la 23 Ianuarie 1912.

Petru Sămniclăușan, Valen. Drăganu, secretar. Teodor Târziu, casssar.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 1 Febr. c. A. S. Principele moștenitor Ferdinand al României, a sosit aici eri la ora 1 jum. după amiază, și a fost primit la gară de consulul general al României și de președintele căilor ferate ungare, d. Marx.

A. S. a luat dejunul la consulatul român, apoi a făcut o plimbare prin oraș.

Seara a fost un prânz de gală la consulat, apoi la ora 10 seara. Principele Ferdinand a plecat spre Sofia.

Roma, 1 Febr. Conziliul de miniștri a hotărât să convoace camera în ziua de 20 Februarie. Sesiunea va dura 6 săptămâni.

În prima ședință a camerei, guvernul va face o declarație asupra războiului cu Turcia.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Bransco et Comp. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Flori proaspete se află în bogat asortiment în Hala de flori Wilhelm Fink, Strada Vamei 36. Palatul Czell, vis-à-vis de cafeneau Transilvania. — Telefon Nr. 83. Recomand grădinirot tehnice pentru aranjarea de grădini moderne în case

„LUNCANA“

Institut financiar, societate pe acții Marghita (c. Bihor). Pénzintézet, részvénytársaság. Margitta (Bihar m.)

Convocare.

Domnii acționari ai institutului financiar „LUNCANA“ societate pe acții în Marghita se convoacă la

a II-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Marghita, la 16 Februarie n. 1912, 2 oare p. m. în localul institutului, cu următoarea:

Ordine de zi:

1. Constituirea adunării și alegerea alor doi verificatori ai procesului verbal.
  2. Constatarea acționarilor prezenți și a numărului acțiilor reprezentate.*
  3. Prezentarea încheierii conturilor primului an de gestiune, a raportului direcțiunii și a comisiei de supraveghere.
  4. Desărcinarea direcțiunii și a comisiei de supraveghere de sub răspunderea anului trecut 1911.
  5. Alegerea alor doi membrii în direcțiune pe timp de 2 ani.
  6. Alegerea comisiei de supraveghere pe 3 ani.
  7. Fixarea biletelor de prezență.
- Notă. Dacă adunarea nu se va ține la termenul de sus, ea se convoacă pe 24 Februarie 1912, 2 oare p. m. când se va ține cu aceeași ordine de zi, fără conziderare la numărul acționarilor prezenți și a acțiilor reprezentate.

Marghita, la 20 Ianuarie 1912.

Direcțiunea:

Vasile L. Tamaș m. p.,
președinte.

Dr. Stoica m. p.,
dir. executiv.

* Conform statutelor, domnii acționari, cari doresc a lua parte și a avea vot decisiv la adunare, au să depună acțiile la cassa institutului cu 24 oare înainte de începerea ei. Pentru a se putea ține adunarea se cere prezența alor 15 acționari, având a reprezenta 150 acții.

Meghivó.

„LUNCANA“ pénzintézet részvénytársaság Margittán részvényes urai meghívata

a II-ik rendes közgyűlésre

mely Margittán, 1912 évi február hó 16-án d. u. 2 óraker az intézet helyiségében fog megtartani a következő

Napirenddel:

1. A közgyűlés alakulása és a jegyzőkönyv hitelesítésére való két bizalmi férfi megválasztása.
  2. A jelenlevő részvényesek és a képviselt részvénytársaság megállapítása.*
  3. Az első üzletévi zárszámadás, az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentéseinek előterjesztése.
  4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság az 1911 üzletévre való felelősség alóli felmentése.
  5. Két igazgatási tagnak két évre való megválasztása.
  6. A felügyelőbizottságnak három évre leendő megválasztása.
  7. A jelenléti jegyek megállapítása.
- Jegyzet. Ha a közgyűlés a fenti időben megtartatható nem lesz, ezennel 1912 évi február hó 24-ére d. u. 2 órára hivatnak össze, a mikor ugyanezzel a napi renddel tekintet nélkül a jelenlevő részvényesekre és a képviselt részvénytársaságra — megtartandó.

Margitta, 1912 évi január hó 20-án.

Az igazgatóság:

Tamaș L. László m. p.,
elnök.

Dr. Stoica m. p.,
vezérigazgató.

* Azon t. részvényesek, a kik a közgyűlésszavazati jogukat érvényesíteni akarják kötelesek részvényeiket, az alapszabályok értelmében, 24 órával a közgyűlés megnyitása előtt az intézet pénztárába letétbe helyezni. Hogy a közgyűlés megtartható legyen, 15 részvényes, a kik 150 részvényt képviselnek — jelenléte kívántatik.

ACTIVA — VAGYON.

Contul Bilanț. — Mérleg számla.

PASIVA — TEHER.

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa în număr — Pénztárkészlet	5656	45	Capital societar — Részvénytőke	150000	—
Cassa de păstrare postală — M. kir. postatakarépenztár	15	85	Fond de rezervă — Tartalékalap	924	22
Escompte — Váltótárca	105889	—	Depozite spre fructificare — Betétek	119268	01
Cambii cu acop. hip. — Jelzalogilag biztosított váltók	253810	—	Reescomte — Visszleszámitott váltók	167071	—
Lombard — Előleg értékpapirok	39243	—	Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok	6950	91
Efecte — Saját értékpapirok	13602	40	Creditori — Hitelezők	1046	33
Mobiliar, după amortizare — Felszerelés, leírás után	1499	—	Profit curat — Tiszta nyereség	6764	95
Spese de fondare după amortizare — Alapítási költség leírás után	3200	—			
Acționari — Részvényesek	26540	—			
Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok	1809	85			
Debitori — Adósok	759	87			
	452025	42		452025	42

ESITE — KIADÁS.

Profit și Perderi — Nyereség és veszteség számla

VENITE — BEVÉTEL.

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese la depuneri — Betétkamatok	2720	04	Interese Escomte — Leszámitott váltók utáni kamatok	10700	89
„ la reescomt — Visszkamatok	14147	17	Interese Cambii hipotecare — Jelzalogilag biztosított váltók utáni kamatok	19438	19
„ la capital societar — Részvénytőke utáni kamatok	456	07	Interese Lombard — Értékpapirokra adott előlegei utáni kamatok	1841	67
5 % interese fondului de rezervă —			Venitul efectelor proprii — Saját értékpapirok jövedelme	386	48
5 % os tartalék alap utáni kamat	44	01	Provizioni și alte venit — Jutalékok és egyéb jövedelmek	4825	38
Contribuții — Adók	1117	66			
Chirie — Házbér	1610	43			
Amortizări — Leírások	966	15			
Spese de cancelarie — Irodaköltségek	2896	39			
Salare și bani de cvartir — Fizetés és lakbér	6469	74			
Profit curat — Tiszta nyereség	6764	95			
	37192	61		37192	61

Marghita, la 31 Decembre 1911.

Margitta, 1911 évi december hó 31-én.

Dr. Stoica m. p.,
director executiv. — vezérigazgató.

Russu m. p.
contabil — könyvelő.

Direcțiunea — Az igazgatóság:

Vasile I. Tamaș m. p.,
Coriolan Manu m. p.

Mochiu Vancea m. p.

Dr. Dionisie Stoica m. p.
George Băican m. p.

Ioan Șaităuar m. p.

Gavril Lavar m. p.
Gavril Chereji m. p.

Cenzurat și aflat în ordine, conform § 195 al legii comerciale. — Ezen zárszámadást a kereskedelmi törvény 195 § a értelmében a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva mindenben találtuk.

Marghita, la 20 Ianuarie, 1912. — Margitta, 1912 évi január hó 20-án.

Comisia de supraveghere: — A felügyelő bizottság:

Dr. Nicolae Șerban de Voila m. p.
președinte — elnök.

Laurențiu Nemeș m. p.

George Navrea m. p.

Victor Pop m. p.

Iosif Lissai m. p.
revizor expert al „Solidaritătii“ —
„Solidaritătii“ könyvszakértője.

Propunerea

direcțiunii și a comisiei de supraveghere asupra împărțirii profitului curat de K 6764.95.

5 % dividendă și interese după capital vărsat	K 4999	—
Fondului de rezervă	K 575	78
Fondului de penziune	K 200	—
Fondului cultural și de binefaceri	K 177	—
Tantieme	K 712	—
Profit transpus anului viitor	K 101	17
	K 6764	95

Se caută un lucrător

aplicabil la un post unui laborant de fabrică de vre-o 25—30 ani. Afară de limba română să știe și limba maghiară așa în scris cât și în cet. Informațiunile mai de aproape în expedițiunea „Gazetei“. 71.1—3

Depositul principiului în Brașov de mașini de scris

Stoewes

se află la librăria Eduard Kerschner, strada porții Nr. 21.

Toate intensiile pentru scris cu mașina, calitate foarte bună. Mare deposit de recușite de scris.

Nr. 21829/911.

Publicațiune.

Atragem atențiunea tuturor plătitorilor de dare, că aceia dintre dâgii, cari au contul lor la cassa de păstrare postală — își pot trimite la cassa de dare comună aruncurile comunale și sumele ce le debitează sub titlu de competențe prin șec postal — iar cei cari n'au cont la cassa de păstrare postală, prin avizuri postale.

Spre a fi petrecute plățile în coalele de dare, coala de dare se poate aduce ocașional la percepătorul orașenesc și tot ocașional pot fi luate de acolo adeveriri de plăți, cari nu se fac cu coale de dare (competințe, darea de câni, etc.)

Facem atenți pe plătitorii de dare asupra acestor împrejurări cu scopul de a imputina indusiala și galăgia ce o fac partidele în localurile de plătit darea la percepătorul orașenesc mai cu samă în zilele de scadență ale quartalelor de dare; de sine se înțelege ca și pe viitor fiecui li sta în voia liberă să-și facă plățile ca și până acuma prezentându-se în persoană la cassa de dare.

Rugăm totdeodată pe plătitorii de dare — atât în interesul lor propriu, cât și în interesul oficianților dela cassa de dare — să nu-și amâne plata dării ce datoroste până 'n ziua din urmă înainte de ziua scadenței quartalei de dare, pentru că prea ușor se întâmplă, că deși s'a creat — pe câte o săptămână în fiecare quartal — un al doilea loc pentru plățirea dării, totuși plătitorii de dare așteaptă oare întregi până ce li se ia darea în primire.

Brassó, în 16 Ianuarid 1912.

57.1—1. Magistratul orașenesc.

M. Schlandt

Brașov, Strada Morii.
Fabrica de pielărie.

Oferă produsele sale ca:

Talpa-Terzen, Vache în jumătăți și crupoane, poale, gâturi, Piel de opinci și Opinci croite în cea mai fină calitate cu prețuri eftine.

Farmacie

elegant aranjată și bine provăzută cu drogueri, în comună română—avută, e de vândut. Informații se pot lua la administrația „GAZETEI“.